

УДК 378.011.3-051:373.2

DOI: 10.15587/2519-4984.2017.109170

РОЗРОБКА ПЕДАГОГІЧНИХ УМОВ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНЬОГО ВИХОВАТЕЛЯ ДО ОРГАНІЗАЦІЇ ХУДОЖНЬО-МОВЛЕННЕВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ДОШКІЛЬНИКІВ

© М. З. Батьо

У дослідженні визначено педагогічні умови реалізації технології підготовки майбутнього вихователя до організації художньо-мовленнєвої діяльності дітей дошкільного віку. Обґрунтовано необхідність їх дотримання на кожному етапі розробленої технології (концептуальному, змістовому, процесуальному). Здійснено ґрунтовну характеристику форм і методів реалізації визначених педагогічних умов: емпатії; розв'язання педагогічних ситуацій, театралізації та інсценізації, ділової гри, проєктів, методів ТРВЗ (теорія розв'язання винахідницьких завдань), діяльнісного дослідження, ведення педагогічного щоденника, інтерв'язі, роботи з текстами

Ключові слова: технологія підготовки майбутнього вихователя, художньо-мовленнєва діяльність, діти дошкільного віку

1. Вступ

У сучасній освіті України тривають інноваційні процеси, які охоплюють усі її ієрархічні рівні та ланки. Основні стратегічні напрями реформування вітчизняної освіти окреслено у проєкті нового закону України «Про освіту» (2017), законі України «Про вищу освіту» (2014), Національній стратегії розвитку освіти в Україні на період до 2021 року (2013), Концепції розвитку неперервної педагогічної освіти (2013), Базовому компоненті дошкільної освіти (2012). Дошкільна освіта займає особливе місце у становленні особистості, оскільки саме в цьому віці відбувається формування її базових якостей та психічних процесів, а також закладається здатність до художньо-мовленнєвої діяльності. Водночас необхідно визнати, що інноваційні підходи в дошкільній освіті може реалізовувати тільки підготовлений фахівець, який безпосередньо здійснює навчання, виховання та розвиток дітей дошкільного віку. Отже, оновлення підходів до професійної підготовки майбутніх вихователів через розробку нових освітніх технологій сьогодні набуває особливої актуальності.

2. Аналіз останніх досліджень і публікацій

Проблему професійної підготовки майбутніх вихователів репрезентовано в численних розвідках вітчизняних науковців. Зокрема, їх цікавлять такі напрями підготовки спеціалістів дошкільної освіти:

- формування організаторських умінь педагога, його творчого ставлення до своєї роботи [1];
- вироблення комунікативних навичок та вдосконалення емоційного потенціалу майбутнього вихователя [2];
- форми, методи й засоби естетичного виховання дошкільників [3];
- здійснення фізичного виховання дітей на засадах народних традицій [4];
- прищеплення навичок екологічно мотивованої поведінки старшим дошкільникам [5], моральне виховання останніх [6], у т.ч. вироблення у них відповідальності [7].

Окремі роботи були присвячені дослідженню деяких аспектів художньо-мовленнєвої підготовки студентів до роботи з вихованцями ДНЗ, а саме:

- розвиток мовленнєвих умінь та навичок дітей дошкільного віку [8];
- спонукання дошкільників до словесної творчості [9].

Водночас спеціальних досліджень, присвячених підготовці майбутніх фахівців до формування художньо-мовленнєвої діяльності дітей дошкільного віку, не виявлено.

3. Мета та задачі дослідження

Мета дослідження – обґрунтувати педагогічні умови підготовки майбутнього вихователя до організації художньо-мовленнєвої діяльності дітей дошкільного віку.

Для досягнення мети були поставлені наступні задачі:

1. Визначити педагогічні умови підготовки майбутнього вихователя до організації художньо-мовленнєвої діяльності дітей дошкільного віку.
2. Обґрунтувати форми і мети реалізації педагогічних умов підготовки майбутнього вихователя до організації художньо-мовленнєвої діяльності дітей дошкільного віку.

4. Розробка педагогічних умов підготовки майбутнього вихователя до організації художньо-мовленнєвої діяльності дітей дошкільного віку

Методологічною базою розробки технології підготовки майбутнього вихователя до організації художньо-мовленнєвої діяльності дітей дошкільного віку визначено культурологічний, системний, компетентнісний, діяльнісний, герменевтичний та творчий наукові підходи.

Базуючись на них, окреслені такі педагогічні умови реалізації технології, як:

- 1) створення емоційно-творчого контексту підготовки студентів до організації художньо-мовленнєвої діяльності дітей;
- 2) занурення студентів в активно-творчу художньо-мовленнєву діяльність;
- 3) забезпечення інтеграції видів художньо-мовленнєвої діяльності у професійній підготовці майбутнього вихователя;

4) уведення до програм педагогічних практик завдань з розвитку художньо-мовленнєвої діяльності дітей дошкільного віку;

5) застосування текстоцентризму в підготовці майбутнього вихователя до художньо-мовленнєвої діяльності дітей дошкільного віку.

Розглянемо кожну з перерахованих умов більш докладно.

Так, необхідність *створення емоційно-творчого контексту підготовки студентів до організації художньо-мовленнєвої діяльності дітей* обґрунтовано на основі положень культурологічного підходу та провідного принципу пізнання – переживання дії, що забезпечує успішність художньо-мовленнєвої діяльності студента та дитини дошкільного віку. Процес набуття соціально-педагогічного досвіду, до якого відносимо досвід художньо-мовленнєвої діяльності, є надзвичайно важливим у період навчання, коли:

– по-перше, ціннісні системи педагогічної практики, які визначає індивід, усвідомлюються, переносяться “на себе”;

– по-друге, саме в цей період життя формуються професійні ціннісні компоненти;

– по-третє, оскільки студентство є системою колективної практичної діяльності, то ціннісні системи визначаються у своєму становленні параметрами діяльності її суб’єктів (способом організації спільної діяльності, здібностями тощо [10].

Емоційному складнику навчання надаємо першочергового значення згідно з уже згадуваним принципом “пізнання – переживання – дії”. У дослідженні [11] обґрунтовано, що “емоції сигналізують про наявність потреб, виявляють ставлення до комунікативної компетентності, іншими словами, оцінюють, якою мірою рівень її сформованості відповідає їхньому індивідуальному характерові, відбиває переживання, пов’язані з процесом спілкування, виявляють оцінку результатів діяльності або, інакше, якою мірою досягнута мета відповідає ідеальній”. Отже, емоції незмінно супроводжують мовленнєву діяльність, посилюючи інтерес до неї.

На думку зарубіжних науковців, основою активності та спрямованості особистості є її цінності, що становлять таку форму відбиття у свідомості людини предметів та явищ, яка розкриває їхні можливості для задоволення потреб та інтересів людини [12]. Це увиразнює необхідність створення ціннісного середовища для професійної педагогічної підготовки. Про важливість практичної реалізації цієї умови йде мова в дослідженні [13]: “Життєвий досвід людини можна зрозуміти тільки тоді, коли він організований у термінах ситуацій, у яких уже задані релевантності та значення. Така своєрідна необхідність первинної організації стосовно штучного інтелекту набуває вигляду завдання розробки ієрархії, у якій більш широкий контекст (контекст більш високого рівня) використовується для визначення релевантності та значення більш вузьких контекстів (або контекстів низького рівня)” [13]. Такими контекстами і є ціннісні системи.

Поняття контексту запроваджено А. Вербицьким у межах знаково-контекстної технології навчання. Згідно з авторською інтерпретацією, контекст забезпечує рівень включення того, кого навчають, у процеси пізнання та оволодіння професійною діяльністю. Роль контексту в технології, описаній у дослідженні, відіграє квазіпрофесійна діяльність (ділові ігри, ігрові форми занять), яка дає змогу майбутнім вихователям (у ролі дитини) відчути емоції та враження від художньо-мовленнєвої діяльності, набутти досвіду цієї діяльності та глибше усвідомити її механізми. Створення контексту сприяє забезпеченню основних умов професійної підготовки:

– перенесення акценту з навчальної діяльності викладача на діяльність студента;

– налагодження діалогової взаємодії в системах “студент – студент”, “викладач – студент”;

– формування досвіду творчої діяльності студентів; застосування текстів, структурованих у вигляді проблемних ситуацій, у яких простежується реальна майбутня професійна діяльність [14].

Основними *методами*, що забезпечують ціннісно-емоційний контекст підготовки майбутнього вихователя до організації художньо-мовленнєвої діяльності дітей, є ділові та творчі ігри, творчі завдання, розв’язання педагогічних ситуацій. Ефективним також є застосування *методу емпатії (вживання)*, сутність якого полягає в тому, що студенти пробують ідентифікувати себе з аналізованим суб’єктом (учнем, учителем, студентом, батьками), відчувають і пізнають його ізсередини. Доцільність застосування цього методу підтверджено дослідженнями сучасних науковців, які вважають, що умовою успішного застосування такого методу є “певний емоційний підйом, стан студентів, який не виникає спонтанно, а спеціально створюється викладачем” [15].

Занурення студентів в активно-творчу художньо-мовленнєву діяльність є умовою, що уможливило організацію творчої діяльності студентів, упродовж якої вони накопичують необхідний досвід для подальшої роботи з дошкільниками на методичному етапі технології. Проблему залучення студентів – майбутніх вихователів – до різних видів творчої діяльності неодноразово висвітлювали вчені у своїх наукових розвідках. Так, І. Сідорова дослідила та сформулювала причини, які перешкоджають студентам самореалізуватися у творчій діяльності. Серед них дослідниця виокремила особливості суспільного та культурного життя студентів, яке спонукає їх до засвоєння антикультурних цінностей та “надає мало стимулів для виявлення естетичного досвіду” [17]. Іншу причину автор вбачає в самій організації професійної підготовки майбутніх педагогів, у якій зроблено акцент на здобутті спеціалізованих знань та лише частково – на розширенні діапазону художньо-естетичних потреб [17].

Серед методів залучення студентів до художньо-мовленнєвої діяльності найбільш поширеними є театралізації та інсценізації, ігрові методи й методи ТРВЗ-технології. Для формування творчих умінь майбутніх вихователів доцільно використовувати гру-драматизацію, яка:

– нагадує театральну виставу, спонукує вигадувати нові дії та творчо втілювати їх у життя за допомогою міміки, жестів, інтонації, рухів;

– мотивує виявляти творчі вміння, вигадку, фантазію; використовувати під час гри всі можливі засоби передачі характеру персонажа; не потребує спеціального тренування [18].

Метод ділової гри дає можливість змоделювати стосунки, що існують у реальному житті. Саме ігрова ситуація спонукає людину “розмовляти із собою різними мовами”. Характерними ознаками ділової гри є такі:

а) наявність проблеми та завдань, що пропонуються для розв’язання;

б) розподіл між учасниками ігрових ролей або рольових функцій;

в) наявність між гравцями взаємодій, що відтворюють реальні зв’язки та стосунки;

г) наявність конфліктних ситуацій унаслідок різниці інтересів учасників або умов інформаційної діяльності;

д) реальність ситуації, що розігрується;

е) наявність системи оцінки результатів ігрової діяльності [19].

Науковцями також визначено різновиди ділових ігор, які рекомендовано для впровадження у професійну педагогічну підготовку:

1) імітаційні, що передбачають імітацію діяльності вихователя та дітей на занятті або в інших ситуаціях мовленнєвої діяльності;

2) операційні – спрямовані на відпрацювання виконання конкретних операцій (наприклад, техніки складання віршів, створення розповіді за картиною, складання казки за різними основами тощо);

3) рольові ігри, під час яких відпрацьовується тактика поведінки під час організації художньо-мовленнєвої діяльності дітей;

4) “діловий театр” – передбачає розігрування певної ситуації та поведінки людини в ній (наприклад, при створенні ситуації імпровізації в супроводі мовленнєвої діяльності дитини, режисури театралізованої діяльності тощо);

5) ігри-стратегії, які, навпаки, не передбачають імітаційної діяльності, а полягають лише у стратегічному розв’язанні проблемних завдань (наприклад, під час аналізу педагогічних ситуацій) [16].

В організації творчої діяльності студентів було застосовано *методи ТРВЗ-технології*, які сприяють реалізації кількох напрямів інтегрованої роботи студентів: естетична діяльність; образотворче мистецтво; складання казок; розв’язування казкових завдань. Перелічимо основні методи ТРВЗ-технології:

а) *метод спроб і помилок*, сутність якого полягає в розв’язанні проблемного завдання через добір різноманітних варіантів рішень;

б) *метод морфологічного аналізу*, застосування якого розвиває комбінаторні вміння, дає можливість одержувати велику кількість варіантів відповіді в рамках заданої теми, створює умови для оцінки одержаних ідей;

в) *метод контрольних запитань*, який допомагає за допомогою навідних запитань “підвести” дітей до виконання поставленого завдання;

г) *метод синектики*, який дає змогу поєднати різноманітні несумісні елементи, передбачає застосування 4-х прийомів, які ґрунтуються на аналогіях: прямій, особистій (емпатія), символічній, фантастичній;

д) *метод фокальних об’єктів*, який пропонує “вдосконалити” будь-який обраний об’єкт шляхом виконання таких дій: видозміна або “поліпшення” реального об’єкта; розгляд предмета з незвичного боку; аналіз художнього твору або картини [20].

Зазначений метод можна використовувати під час таких видів роботи:

– визначити невідомі факти в тексті: знайти їм підтвердження або спростування;

– придумати фантастичний об’єкт;

– пригадати, у яких творах художньої літератури трапляються аналогічні предмети;

– обрати одне зі словосполучень у тексті і скласти про нього описову розповідь;

– скласти казку на основі карт Проппа.

Перелічені методи сприяють також забезпеченню емоційно-творчого контексту діяльності студентів у межах навчальних занять та під час педагогічної практики.

Педагогічна умова “*введення до програм педагогічних практик завдань з розвитку художньо-мовленнєвої діяльності дітей дошкільного віку*” зумовлена її надзвичайно високим потенціалом для розвитку організаційних умінь майбутніх вихователів, оскільки дає змогу організувати активне навчання в умовах реальної професійної діяльності. У сучасних дослідженнях педагогічну практику визнано провідним чинником формування професійних компетентностей майбутніх вихователів.

Науково обґрунтовано три види практики у сфері педагогічної діяльності:

– практика як об’єкт педагогічної науки;

– практика як об’єкт педагогічного експерименту;

– широка суспільна практика, що слугує критерієм істинності пізнання в галузі педагогіки [21].

Традиційно в системі навчання у ВНЗ практику розглядають як об’єкт педагогічної науки та поділяють на два види: навчальну і виробничу. Навчальна практика як складова частина професійної освіти передбачає систему заходів, що організовується факультетами та кафедрами, з метою поглиблення й закріплення засвоєних знань, удосконалення засвоєних умінь із профільної спеціальності, практичної участі у проведенні науково-дослідної роботи [16].

Навчальна практика не менш важлива в підготовці майбутніх вихователів, ніж виробнича: вона дає можливість організувати педагогічні спостереження та накопичити досвід спільної діяльності з дітьми, зокрема художньо-мовленнєвої діяльності.

Одним з методів організації досліджень у межах практики є *метод ведення педагогічного щоденника*, у якому студенти фіксують педагогічні спостереження за мовленням, творчою діяльністю дітей, аналізують власну педагогічну діяльність, успіхи та помилки, власні відчуття тощо.

Виокремлюють ще метод *інтерв’їзії*, що дослівно перекладається з англійської мови як “проникнення всередину, у сутність”. Інтерв’їзія дає змогу

формулювати теоретичні знання на основі аналізу власного професійного педагогічного досвіду. Зазвичай інтерв'язія застосовується в роботі з педагогами-практиками, але може стати в нагоді й у роботі зі студентами під час узагальнення результатів спостережень у межах педагогічної практики й у подальшій роботі на інтерактивних лекціях. Існують такі функції інтерв'язії: професійний обмін інформацією, можливість отримати підтримку від колег, знаходження нових стимулів у роботі з дітьми. Інтерв'язія має такі характеристики:

- для всіх учасників діють однакові, спільно прийняті правила;
- участь в інтерв'язії відбувається на добровільних засадах;
- робота групи суворо регламентується за часом;
- відсутність ієрархічних стосунків;
- обговорення теми поза інтерв'язією забороняється.

Інтерв'язія може бути присвячена і розв'язанню загальних педагогічних проблем, і конкретних педагогічних ситуацій [22].

Інтегрована природа художньо-мовленнєвої діяльності, яка включає різні види дитячої діяльності (пізнавальну, ігрову, образотворчу, музичну, театралізовану, художньо-мовленнєву) [23], зумовила визначення педагогічної умови “забезпечення інтеграції видів художньо-мовленнєвої діяльності у професійній підготовці майбутнього вихователя”. Інтеграція видів та способів професійної діяльності є важливою умовою підготовки майбутніх вихователів до організації художньо-мовленнєвої діяльності дітей. Зазначимо, що цю категорію науковцями розкрито поза межами тільки літературного мистецтва, але за його пріоритетної ролі, як художню діяльність, опосередковану мовленням [23]. Також підкреслено унікальну інтегративну сутність мистецтва, що впливає на людину цілісним системним актом, у якому взаємодіють дієвий стимул, художня свідомість особистості, котра перебуває під його впливом; ефект “післядії” художнього твору та його вплив на особистість [24].

Інтеграція як самодостатнє наукове поняття зафіксована в педагогіці лише в першій половині 80-х років ХХ ст. У дослідженні будемо послуговуватися матеріалами дослідження “Теория интеграции образования”, в котрому інтеграцію розглянуто як феномен, що зумовлює організацію й функціонування різних освітніх систем [25].

У численних наукових дослідженнях репрезентовано теоретико-методичні аспекти інтеграції в різних ланках освіти, зокрема, на етапі університетського навчання (дослідження М. Прокоф'євої щодо інтеграції педагогічної підготовки майбутніх вихователів дошкільних закладів та вчителів початкової школи [26]).

У численних наукових розвідках утілено ідеї інтегрованого навчання в концепції художньо-естетичного виховання [27]. Зокрема, з позицій інтегрованого підходу розглянуто різні аспекти педагогічної інтеграції. А саме: зміст дошкільної освіти на прикладі взаємозв'язку зображувальної діяльності та ознайомлення з різними видами мистецтва, з уявлен-

нями про навколишній світ, а також окремі елементи інтегрованого навчання – гра як інтегративний чинник, питання про таксономію цілей і завдань інтегрованих занять, про напрями інтеграції (внутрішньовидова і міжвидова) та ін. [28]. Тематично поєднаними з цими дослідженнями є розвідки, в яких зроблено спробу розглянути синтез (інтеграцію) мистецтв і з'ясувати механізми їхньої взаємодії у плані ознайомлення дошкільників із творами мистецтва [29].

Забезпечити інтеграцію навчально-пізнавальної та творчої діяльності студентів мають на меті інтерактивні лекції й тренінги. Інтерактивні лекції як форма підготовки студентів описані в дослідженні [30], де запропоновано таку структуру інтерактивної лекції:

- мотивація діяльності;
- представлення теми, плану, списку рекомендованої літератури;
- постановка питань, проблемних завдань, до яких було привернуто увагу;
- виклад основних питань лекції з обов'язковими висновками до кожного;
- перевірка засвоєного матеріалу.

Під тренінгом розуміють спеціально організовану форму інтерактивного спланованого й систематичного розвитку здібностей до навчання, що має власні методуку, технологію, філософію та ідею, яка є сукупністю активних методів практичної педагогіки, спрямованої на позитивні зміни особистісно-професійного спрямування й розвитку у студентів навичок самопізнання, саморозвитку, взаємодії в групі, необхідних для адекватного виконання професійно-педагогічного завдання [31]. У контексті навчання у ВНЗ тренінг – це “форма навчання, у якій створені соціально-психологічні умови для саморозкриття студента і самостійного пошуку ним засобів розв'язання власних психологічних проблем” [32].

У межах дослідження розглядатимемо навчальні тренінги з художньо-мовленнєвої діяльності, які містять такі аспекти:

- 1) розвиток самопізнання власного рівня художньо-мовленнєвої діяльності;
- 2) визначення педагогічних умов, що стимулюють художньо-мовленнєву діяльність;
- 3) створення творчого продукту в результаті художньо-мовленнєвої діяльності;
- 4) оволодіння вміннями організації художньо-мовленнєвої діяльності дітей.

Визначення герменевтичного підходу як методологічного підґрунтя побудови технології зумовило доцільність формулювання педагогічної умови “застосування текстоцентризму в підготовці майбутнього вихователя до художньо-мовленнєвої діяльності дітей дошкільного віку”. Робота з текстами різних жанрів на різних етапах професійної педагогічної підготовки є основним видом діяльності студентів у процесі підготовки до організації художньо-мовленнєвої діяльності дітей дошкільного віку. Під час опрацювання текстів особливе значення має одночасне використання навчальних, публіцистичних та художніх текстів для забезпечення осмислення навчальних та професійних понять. Реалізація цієї

умови передбачає різні рівні осмислення текстів: пізнання, переживання та перетворювальну діяльність, у процесі якої передбачено застосування прийомів символізації, моделювання, схематизації [16].

Методологічною основою текстоцентризму в освіті вважаємо праці М. Бахтіна, який зазначав, що кожен текст має відношення до істини, але розкривається тільки в ланцюгу текстів; текст пов'язаний з іншими текстами діалогічними відношеннями; текст є суб'єктивним відображенням об'єктивного світу [33].

5. Результати дослідження

Отже, у процесі здійсненого дослідження визначено педагогічні умови підготовки майбутнього вихователя до організації художньо-мовленнєвої діяльності дітей дошкільного віку та обґрунтовано форми і методи їх реалізації.

Проведене дослідження не вичерпує всіх аспектів проблеми підготовки майбутнього вихователя до організації художньо-мовленнєвої діяльності дітей дошкільного віку. Відкритим залишається проблема пошуку потужних засобів мотивації вихователів-практиків до активно-творчої позиції в організації ХМД дітей. Перспективу подальших розвідок убачаємо в розробці системи тренінгів для вихователів щодо їхньої підготовки до творчої роботи з розвитку художнього мовлення дітей дошкільного віку.

6. Висновки.

1. Визначено педагогічні умови підготовки майбутнього вихователя до організації художньо-мовленнєвої діяльності дітей дошкільного віку:

а) створення емоційно-творчого контексту підготовки студентів до організації художньо-мовленнєвої діяльності дітей;

б) занурення студентів в активно-творчу художньо-мовленнєву діяльність;

в) забезпечення інтеграції видів художньо-мовленнєвої діяльності у професійній підготовці майбутнього вихователя;

г) уведення до програм педагогічних практик завдань з розвитку художньо-мовленнєвої діяльності дітей дошкільного віку;

д) застосування текстоцентризму в підготовці майбутнього вихователя до художньо-мовленнєвої діяльності дітей дошкільного віку.

2. Обґрунтовано, що реалізація педагогічних умов технології підготовки майбутнього вихователя до організації художньо-мовленнєвої діяльності дітей дошкільного віку уможливується завдяки впровадженню інтерактивних лекцій та тренінгів. Сприяє цьому і використання методів емпатії, розв'язання педагогічних ситуацій, театралізації й інсценізації, ділової гри, проектів, методів ТРВЗ, діяльнісного дослідження, ведення педагогічного щоденника, інтерв'язії, роботи з текстами тощо.

Література

1. Голота, Н. М. Формування художніх і конструктивних умінь у майбутніх вихователів дошкільних закладів [Текст]: автореф. дис. ... канд. пед. наук / Н. М. Голота. – К., 2000. – 21 с.
2. Аніщук, А. М. Педагогічні умови оптимізації процесу мовленнєвого самовираження дошкільників різної статі [Текст]: автореф. дис. ... канд. пед. наук / А. М. Аніщук. – К., 2008. – 20 с.
3. Поліщук, О. В. Підготовка студентів до естетичного виховання дошкільників засобами українського народного декоративно-прикладного мистецтва [Текст]: автореф. дис. ... канд. пед. наук / О. В. Поліщук. – К., 1996. – 24 с.
4. Левінець, Н. В. Формування професійної готовності майбутніх вихователів до здійснення фізичного виховання дошкільників на засадах народних традицій [Текст]: автореф. дис. ... канд. пед. наук / Н. В. Левінець. – К., 2007. – 20 с.
5. Трубник, І. В. Підготовка майбутніх вихователів до формування екологічно мотивованої поведінки старших дошкільників [Текст]: автореф. дис. ... канд. пед. наук / І. В. Трубник. – Ялта, 2009. – 21 с.
6. Залізник, А. М. Підготовка майбутніх вихователів до роботи з батьками з морального виховання дітей старшого дошкільного віку [Текст]: автореф. дис. ... канд. пед. наук / А. М. Залізник. – К., 2009. – 22 с.
7. Кондратенко, Р. В. Формування готовності майбутніх вихователів дошкільних навчальних закладів до виховання відповідальності у дітей старшого дошкільного віку [Текст]: автореф. дис. ... канд. пед. наук / Р. В. Кондратенко. – Черкаси, 2009. – 20 с.
8. Макарова, В. Н. Формирование готовности студентов к работе по развитию речи детей дошкольного возраста [Текст]: дис. ... канд. пед. наук / В. Н. Макарова. – М., 1996. – 196 с.
9. Илларионова, Т. В. Формирование готовности студентов к развитию словесного творчества детей дошкольного возраста [Текст]: дис. ... канд. пед. наук / Т. В. Илларионова. – Оренбург, 2001. – 175 с.
10. Щербакова, Т. И. Особенности ценностного формирования студента [Текст] / Т. И. Щербакова. – Х.: Мова, 2000. – 163 с.
11. Кацова, Л. І. Формування професійного інтересу у майбутніх учителів у процесі педагогічної практики [Текст]: дис. ... канд. пед. наук / Л. І. Кацова. – Х., 2005. – 202 с.
12. Мэй, Р. Экзистенциальная психология [Текст] / Р. Мэй, А. Маслоу, Г. Фейфел и др.; ред. Р. Мэй. – М.: Апрель-пресс: ЭКСМО, 2001. – 619 с.
13. Дрейфус, Х. Чего не могут вычислительные машины [Текст] / Х. Дрейфус. – М.: Наука, 1978. – 261 с.
14. Вербицкий, А. А. Активное обучение в высшей школе: контекстный подход [Текст]: метод. пос. / А. А. Вербицкий. – М.: Высш. шк., 1991. – 207 с.
15. Бондаренко, Г. Л. Особливості підготовки майбутнього вчителя початкової школи до мовленнєво-риторичної діяльності [Текст] / Г. Л. Бондаренко, С. М. Мартиненко // Рідна мова: освітній кварталник Укр. вчител. т-ва у Польщі. – 2013. – № 19. – С. 82–87.
16. Ліннік, О. О. Система підготовки майбутнього вчителя до організації суб'єкт-суб'єктної взаємодії з учнями початкової школи [Текст]: дис. ... д-ра пед. наук / О. О. Ліннік. – Старобільськ, 2016. – 520 с.
17. Сідорова, І. С. Формування естетичної культури студентів педагогічних університетів у позааудиторній художній діяльності [Текст]: дис. ... канд. пед. наук / І. С. Сідорова. – Умань, 2013. – 200 с.

18. Богуш, А. Методика організації художньо-мовленнєвої діяльності дітей у дошкільних навчальних закладах [Текст] / А. Богуш, Н. Гавриш, Т. Котик. – К.: Слово, 2006. – 302 с.
19. Селевко, Г. К. Современные образовательные технологии [Текст]: учеб. пос. / Г. К. Селевко. – М.: Нар. образование, 1998. – 256 с.
20. Дичківська, І. М. Інноваційні педагогічні технології [Текст]: навч. пос. / І. М. Дичківська. – К.: Академвидав, 2004. – 352 с.
21. Краевский, В. В. Проблемы научного обоснования обучения: методологический анализ [Текст] / В. В. Краевский. – М.: Педагогика, 1977. – 264 с.
22. Ліннік, О. О. Сучасні інтерактивні технології методичної праці з педагогічними кадрами [Текст] / О. О. Ліннік, А. В. Сазонова // Вихователь-методист дошк. закл. – 2009. – № 8. – С. 21–28.
23. Гавриш, Н. В. Розвиток мовленнєво-творчої діяльності в дошкільному дитинстві [Текст]: дис. ... д-ра пед. наук / Н. В. Гавриш. – К., 2002. – 438 с.
24. Крупник, Е. Н. Психологическое воздействие искусства [Текст] / Е. Н. Крупник. – М.: Ин-т психологии РАН, 1999. – 240 с.
25. Данилюк, А. Я. Теория интеграции образования [Текст] / А. Я. Данилюк. – Ростов-на-Дону: Изд-во Рост. пед. ун-та, 2000. – 440 с.
26. Прокоф'єва, М. Ю. Інтеграція педагогічної підготовки майбутніх вихователів дошкільних закладів і вчителів початкових класів [Текст]: автореф. дис. ... канд. пед. наук / М. Ю. Прокоф'єва. – Одеса, 2008. – 320 с.
27. Комарова, Т. С. Интеграция в системе воспитательно-образовательной работы детского сада [Текст] / Т. С. Комарова, М. Б. Зацепина. – М.: МОЗАИКА-СИНТЕЗ, 2010. – 144 с.
28. Черданцева, А. П. Интегрированное обучение дошкольников: философский и психолого-педагогический аспект [Текст]: мат. междунар. заоч. науч. конф. / А. П. Черданцева // Проблемы и перспективы развития образования. – Пермь: Меркурий, 2011. – Т. 1. – С. 90–92.
29. Чумичева, Р. М. Управление дошкольным образованием [Текст] / Р. М. Чумичева, М. А. Платошина. – М.: Академия, 2011. – 400 с.
30. Комар, О. А. Теоретичні та методичні засади підготовки майбутніх учителів початкової школи до застосування інтерактивної технології [Текст]: дис. ... д-ра пед. наук / О. А. Комар. – Умань, 2011. – 512 с.
31. Гершунский, Б. С. Менталитет и образование в системе ценностей и приоритетов XXI века [Текст] / Б. С. Гершунский. – М.: Ин-т практ. психологии, 1996. – 432 с.
32. Щербань, П. М. Навчально-педагогічні ігри у вищих навчальних закладах [Текст]: навч. пос. / П. М. Щербань. – К.: Вища шк., 2004. – 207 с.
33. Бахтин, М. М. Эстетика словесного творчества [Текст] / М. М. Бахтин. – М.: Искусство, 1986. – 445 с.

*Рекомендовано до публікації д-р пед. наук Невмержицька О. В.
Дата надходження рукопису 03.05.2017*

Батьо Марія Зіновіївна, кафедра дошкільної та початкової освіти, Луганський Національний університет ім. Т. Шевченка, вул. Оборонна, 2, м. Луганськ, Україна, 91011
E-mail: koljarova_m@ukr.net

УДК 378:004.77

DOI: 10.15587/2519-4984.2017.109242

СОЦІАЛЬНІ МЕРЕЖІ ЯК НЕВІД'ЄМНИЙ ТА НЕОБХІДНИЙ ЗАСІБ НАВЧАННЯ СУЧАСНОГО ВЧИТЕЛЯ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ

© Є. С. Процько

У наш час спілкування на великих відстанях стало можливо завдяки глобальній мережі Інтернет. Тотальна інформатизація суспільства призводить до широкої популяризації соціальних мереж. Саме тому сучасному вчителю нагально потрібно переглянути свої методи та засоби навчання. У дослідженні звертається увага на можливості використання медіа простору та соціальних мереж, як його складової, під час навчальної діяльності зі студентською молоддю

Ключові слова: медіа освіта, соціальна мережа, студентство, інформаційно-комунікаційні технології, навчальний процес

1. Вступ

Зміни в різних сферах сучасного життя тісно пов'язані з розвитком інформаційних технологій. З розповсюдженням глобальної Інтернет мережі виникає різке зростання ролі знань, що в свою чергу, приз-

водить до потреби освічених кадрів та якісної освіти.

Сьогодні вже неможливо уявити людину, яка б не користувалася Інтернет мережею хоча б один раз на день. Молодь годинами проводить за комп'ютерами, планшетами, телефонами у пошуках інформа-